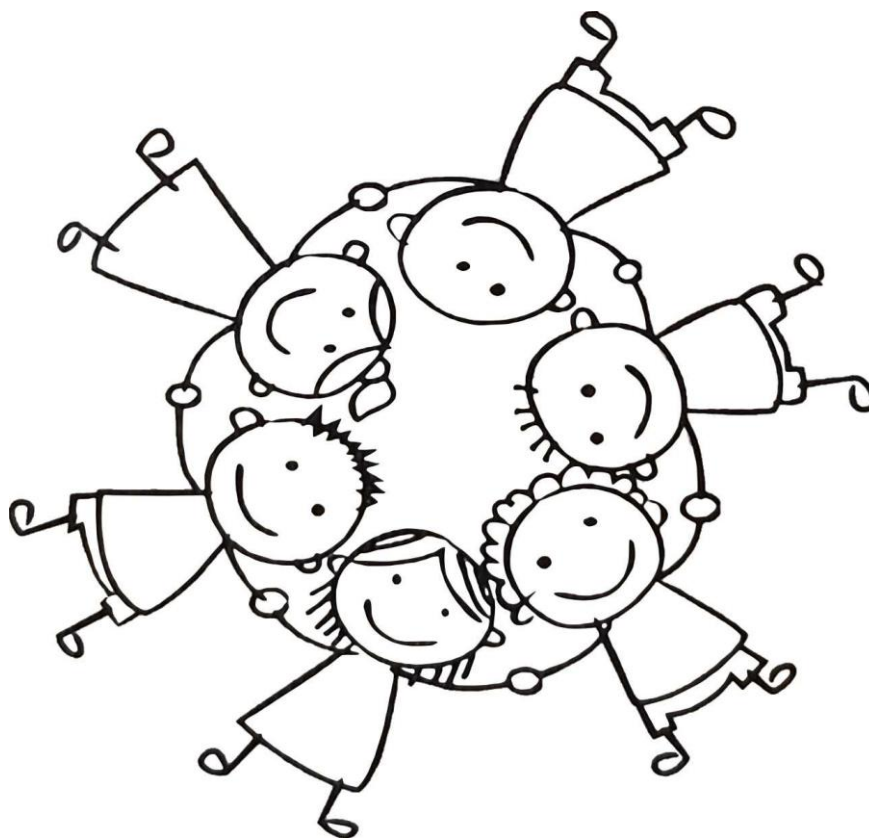

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
BRUNSZVIK TERÉZ SPORT TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Brunszvik Teréz Sport Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2025. szeptember 1.

2025.

Tartalomjegyzék

1. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai.....	3
1.1. Óvodánk szakmai munkavégzését meghatározó minőségi elemek	3
1.2. Óvodakép	4
1.3. Gyerekkép.....	4
1.4. Felnőtt – kép	5
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei, csoportszervezési elvei.....	5
Hetirend és napirend.....	5
Hetirend	6
3. EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben való részvétel.....	6
4. Esélyteremtési feladatok.....	7
5. „Zöld élet a Zöld Óvodában” - Környezettudatos szemlélet.....	8
6. Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése.....	9
7. Óvodai hagyományok, ünnepek	12
8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	13
8.1. Játék	13
8.2. Mozgás	16
8.3. Verselés, mesélés	20
8.4. Ének, zene, népi játék, tánc.....	22
8.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	25
8.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	27
8.7. Munka jellegű tevékenységek	32
8.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás	34

1. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai

Alapelveink

A nevelés folyamatos, mindenki felé irányuló és globális; mindenki képes fejlődni és formálódni élete során, az élettér alapvető szerepet játszik a személyiség fejlődésében; a játszás a kisgyermek természetes kor sajátos, globális, érési-tanulási aktivitása; a nevelésben a valódi tudás az, amit a gyerek maga fejt meg, cselekvésein keresztül sajátít el és azt képes alkalmazni; különbségek elfogadtatása, a mássággal szembeni tisztelet, tekintet nélkül nemére, eredetére, hitére, kultúrájára, szociális helyzetére, adottságaira, képességeire; a fenntartható fejlődés egyet jelent környezetünk értékeinek megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel.

Sajátos célunk:

- ✚ aktív, öntudatos kezdeményező gyerekek nevelése a kivárással és a bizalom stratégiájával;
- ✚ a gyermekek sokoldalú, harmonikus, fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása csoporthelyzetben;
- ✚ a hátrányok kiegyenlítése lehetőségek szerint, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is);
- ✚ a szociális tanulás periódusában lévő gyereket képessé tenni a tudatos tanulásra;
- ✚ az egyenlő hozzáférés, a multikulturális nevelés lehetőségének biztosítása;
- ✚ a családok fokozatos szocializációja, az intézménnyel való együttműködésre - a gyerek egyéni fejlettségének megfelelő, reális toleranciára való nevelés, a különbségek enyhítésével, az esélyegyenlőség segítése;
- ✚ az érzelmi biztonság, a kölcsönös kommunikációra épített inkluzív nevelés;
- ✚ a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása; a családdal együttműködő szemléletalkotás, amely megalapozza a környezettudatos szokás- és szabályrendszer belsővé válását.

1.1. Óvodánk szakmai munkavégzését meghatározó minőségi elemek

Nevelési programunk lehetőséget ad számunkra, hogy minden gyereket külön és egyedi személyiségként fogadjunk el és neveljünk.

Olyan környezetet biztosítunk számukra, mely a nyugalmat, az ismétlési, gyakorlási lehetőséget, vagy valami teljesen új felfedezését teszi lehetővé az intimitás megteremtése és a személyes kontaktusrendszer kialakítása mellett.

Értékeinket, elért eredményeinket, hagyományainkat az új kihívásokkal szemben is igyekszünk megőrizni.

Tevékenységünket szolgáltatásnak, szerződésnek tekintjük, melyet a társadalmi és partneri igényeknek megfelelő nyitott, elfogadó légkörben végzünk.

A rendszeres önértékelés következtében tudatosabbá válik intézményünk szervezeti működése, tudatosabban vesszük szemügyre erősségeinket, gyengeségeinket.

Megőrizzük, erősítjük az intézményünkre jellemző, derűs, mindenkire odafigyelő munkahelyi légkört, melyben a problémákat őszintén fel lehet tárni, ahol segítséget lehet kérni és kapni. Nevelőtestületünkben mindenki számára fontos a folyamatos képzés, önképzés, szakmai megújulás.

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem. A jó óvoda az, ahol legfőbb érték minden gyerek kíváncsisága, kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata. A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermekeknek lehetőség, a felnőtteknek kötelesség...” /Dr. Húvös Éva/

1.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába fogadásától, az iskolába lépéséig. Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait, az együttműködés során érvényesítik a családközpontú intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda teljesíti védő, gondozó funkcióit, és ezek mellett elősegíti, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus és szomatikus feltételei. Claparède szerint „a kisgyerek nevelésének közvetlen célja nem lehet a felnőtt mesterségre való felkészítés, mert annak olyan struktúrák az előfeltételei, amelyekkel a kisgyerek még nem - vagy nem ilyen formában – rendelkezik.” Az óvodai nevelésnek a gyerekek érdekeit, szükségleteit kell szolgálnia. Ehhez nyugodt, biztonságos, harmonikus, esztétikus környezetet, önálló játszásához, fantáziájához megfelelő eszközöket, valóságban átélt élményeket biztosítunk. Az alapvető cél nem a pedagógiai program mindenáron való végrehajtása, hanem az, hogy a meghatározott gyerekekkel való személyes kommunikációban, bánásmódban hogyan bonthatók cselekvéssé a programban megfogalmazott, alternatívát nyújtó elvek és tevékenységek. Célunk, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

1.3. Gyerekkép

Gyerekképünk modern szemléletű és tudományosan megalapozott. Nyugodt, tartalmas környezetet biztosítunk, mely ezt tükrözi, és ebben minden gyerek, még a diszharmonikus adottságokkal rendelkező is kíváncsi és érdeklődő. A gyerekek a felnőtt kedvéért sok mindenre képesek, de a siettetett fejlesztés, a kikényszerített produktumok veszélyeztetik harmonikus fejlődésüket. Szemléletmódunk preventív jellegét ez az álláspont alapozza meg. A gyerekek játszanak és játszani akarnak mindennel. Tapasztalatokat gyűjtenek, kielégítik kíváncsiságukat, próbálgatják önmagukat, kapcsolatokat alakítanak. Megtanulják az ÉN és MI közötti kapcsolatokat. Ráismernek arra a nagy emberi titokra, hogy „én vagyok”, aki átélem élményeim, örömeimet, bánataimat. Az óvodai évek alatt megismeri „én”-jét, különválasztja magát a környezetétől, önálló és függő, elutasító és/vagy együttműködő lesz. Ebben a folyamatban ismeri meg a másik embert, mindent, ami más, mint ő. Kitapasztalja, mi a jó és mi a rossz, mi az igaz, és mi a hamis. Tanulja az életet, amelynek az óvoda egy sajátos színtere. Figyelnek egymásra, a játszás, nem-játszás közben is tanulnak egymástól. Hol lassúak, hol gyorsak. Érdeklődésük, tudás anyaguk változatos, de van egy közös vonásuk: viszonylag nyugodtak, mert azt szokták meg, hogy a személyes kapcsolatokban a felnőtt figyel rájuk. Joguk, hogy különbözőek legyenek Pl. a befogadási periódusban, a kapcsolatokban vagy autonómiájuk mértékében. Programunk hatékonyságát az jelzi, ha a gyerekek figyelnek, aktívak, önállóan tájékozódnak környezetükben, ha ki tudják fejezni igényüket, örömeiket, bánataikat, fáradságukat, erőfeszítéseiket. Kérdeznek a felnőttől, tudnak róla, hol és hogyan kaphatnak segítséget. Legyenek képesek az önálló gondolkodásra, kísérje őket a kíváncsiság és az erőfeszítésből adódó jó érzés. Igyekszünk minden gyermek számára biztosítani a magas

színvonalú és szeretetteljes nevelést, törekedve hátrányainak csökkentésére, ugyanakkor nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

1.4. Felnőtt – kép

Munkatársaink olyan autonóm felnőttek, akik önállóak, képesek differenciálni környezetükben. Alkotómunkájukban érzelmeiket értelmes egyensúlyban tartják. Megnyilvánulásaik, érzelmeik hitelesek felnőttek, gyerekek számára egyaránt. Az itt dolgozó felnőtt önkritikusan viszonyul saját munkájához, azt állandóan ellenőrzi és értékeli. A külső és belső szakmai értékelést és ellenőrzést nyitottan, együttműködően fogadja. A felnőttek a kölcsönös megbecsülés és tisztelet jegyében alakítják kapcsolataikat, ezáltal egységes nevelői csapatot alkotnak. A nevelési légkör egésze – az intézmény stabilitása, a felnőttek kommunikációja és nyitottsága, a gyerekekre irányuló figyelem és a velük történő cselekvések tartalma – határozza meg az alapsbiztonságot. A felnőtteknek igénye kell, hogy legyen az élethosszig tartó tanulás (ön- és továbbképzés), a módszertani kultúra fejlesztése.

2. Az óvodai élet megszervezésének elvei, csoportszervezési elvei

- A csoportok összetételét, megszervezését a szülői igények és az óvoda lehetőségeinek figyelembe vételével alakítjuk ki.
- Figyelembe vesszük az alábbi szempontokat:
 - a gyerekek aránya (életkor, nem)
 - szülők teljesíthető kívánsága (testvérek, barátok elhelyezése együtt vagy külön)
 - hátrányos (HH), halmozottan hátrányos (HHH), beilleszkedési tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek (BTM), sajátos nevelési igényű gyerekek (SNI) arányos létszáma a csoportokban.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

Hetirend és napirend

A gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. A megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (3x15 perces) kisebb vagy mikro csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend és heti rend igazodik az óvodai csoport különböző programjaiban megfogalmazott feladatokhoz, figyelembe veszi a csoportszokásokat és igényeket. A tanköteles (adott nevelési évben augusztus 31-ig ötödik évet betöltött) korúaknál már elvárjuk a 8-órás

érkezést: a napirend, feladattudat alakulásának segítése, illetve a felkínált fejlesztési lehetőségek miatt.

Hetirend

Az óvodai élet tevékenységformái (játék, mese, vers, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése), komplex módon jelennek meg a Helyzetekben (Gyűjtögetés, Élmény, Mozgás, Kommunikáció, Játék és Tárgyak anyagok). A csoportba járó gyerekek az intézményi, heti beosztás alapján (délelőtt és délután) használhatják a tornatermet mozgásra és a sósobát szabad játéokra. Ezek a tevékenységek segítik az egészséges életmód alakulását is. A heti terv csoportonként különböző, befolyásolja az intézményi beosztás, a sósoba, tornaterem használatának, séta napjának, a csoport vitaminnapjának ideje.

3. EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben való részvétel

Tagóvodánk vesz részt az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben.

A pályázat Óvodai Alprojektjének célja:

A hátrányos helyzetű gyermekek elfogadása, befogadása a közösségbe, bevonva őket a közösségi programokba szüleikkel/gondviselőikkel együtt. Az így megtapasztalt, együtt átélt tevékenykedés, pozitív élményként marad meg bennük, és jó alapot nyújt ahhoz, hogy a későbbiekben tovább tanulhassanak. A pozitív megerősítés utat nyithat a fejlődés irányába, melynek eredményeként csökken a későbbiekben az iskolai lemorzsolódás aránya.

A projektben bővült kapcsolatrendszerünk, horizontális tanulás keretében kölcsönösen betekinthetünk a résztvevő társintézmények szakmai munkájába.

Az ILMT előkészítése során nevelőtestületünkben SWOT analízissel végeztük az intézményi folyamatok elemzését. Az összegyűjtött információk rendszerezése, összegzése alapján nevelőtestületünkben megerősítést kaptunk munkánk eredményességéről, és feltárultak előttünk a további fejlesztési lehetőségek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések Óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Céljaink:

- a tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, a szakemberek fejlesztésével az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása
- a szociális hátrányok kompenzálása

Feladataink:

- a mindennapi élethez szükséges képességek, valamint szokás és szabályrendszer kialakítása,
- a szülő figyelmének felhívása a térítési díjkezdvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és egyéb támogatások lehetőségére, szükség esetén segítségnyújtás a kedvezmények igényléséhez,
- családi életre és egészséges életmódra nevelés, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- differenciált képességfejlesztés,
- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések, egyéni beszélgetések biztosítása,
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról
- szülőkkal közös programok szervezése.

4. Esélyteremtési feladatok

A gyermekek fejlődését nyomon követjük, írásban rögzítjük és az eredményeket elemezve egyéni fejlesztési tervet készítünk. A tevékenységek során az egyéni képességekhez, fejlettségi szinthez igazítva választjuk a feladatokat, szem előtt tartva azt, hogy a fejlesztésén túl sikerélményhez is juttassuk a gyermeket, mely további aktivitásra motiválja. A gyermekek igényeit figyelembe véve valósítjuk meg tervünket, a feladatok elvégzésére bátorítjuk a gyerekeket és erősítjük pozitívumait. A gyermek fejlettségének ismerete azt a célt szolgálja, hogy az óvodapedagógus a gyermek fejlődésében bekövetkező változásokat figyelemmel kísérve időben tudjon reagálni. Így a fejlesztési feladatok segítségével a gyermek személyiségének és képességeinek fejlődése maximálisan megvalósítható.

Az óvodai fejlesztő program megszervezése:

Az intézmény a hátrányos helyzetű gyermekek számára személyiségfejlesztő, tehetséggondozó és felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez.

Az óvodai fejlesztő program keretében a gyermek igényeihez igazodva biztosítja az óvoda:

- ✚ a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat
- ✚ a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- ✚ az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, amelyek a gyermek óvodai nevelése során a szülőket támogatják és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak

Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele:

- ✚ az adott nevelési évben a hátrányos helyzetű gyermekek korcsoportonként legalább hetven százaléka részt vesz az óvodai nevelésben
- ✚ az óvodában a hátrányos helyzetű gyermekek aránya eléri a tíz százalékot

Az óvodai fejlesztőprogramban részvevő gyermeket az egyéni fejlesztési terv alapján a fejlesztésben résztvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékeli. Az értékelésen részt vesznek a gyermek szülei is.

A MIÓVI Brunszvik Teréz Sport Tagóvodában megvalósuló nevelőmunkára vonatkozó helyzetelemzés a SWOT analízis eredményei alapján: Nagy értéknek tekinti a nevelőtestület az óvoda épületét: rendelkezünk tornaszobával, logopédiai szobával, ahol a szakszolgálat kihelyezett munkatársa dolgozik a hét minden napján tagintézményünkben, a sósobát, ahová hetente többször ülünk be a csoportokkal.

5. „Zöld élet a Zöld Óvodában” - Környezettudatos szemlélet

Óvodánk Zöld Óvoda Bázisintézményi címmel rendelkezik. A környezettudatos nevelés számunkra nem kampánymunka, hanem óvodánk múltjában gyökerező elkötelezett, céltudatos, folyamatos tevékenység. A fenntartható életmódra nevelés egyet jelent környezetünk értékeinek megismerésével, megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel. A környezettudatos szemléletmód alakítása óvodánkban a szokásokban, hagyományokban, a hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. A környezettel való aktív ismerkedés a felnőttek példája, a szakszerűen, tudatosan berendezett környezet által, közvetve áthatja az egész óvodai életet, a nevelés komplex folyamatát. A természet szépségének meggláttatása megalapozza a természet iránti vonzódást. A megismerésen keresztül alakul ki az a pozitív érzelmi viszony, mely szükséges ahhoz, hogy a gyerekek környezetük értékeit becsülő, szerető, óvó emberekké váljanak. Fontos számunkra az „érzelmeikkel kísért tapasztalatszerzés”, mint a pozitív környezeti attitűd formálásának lehetősége. A gyerekek felfedezik, megismerik a környezetüket, a természet sok jelenségét, csodáját. A komplex módon való tervezést, változatos lehetőségek felajánlását segíti az óvodapedagógusok számára a Nevelőtestület által közösen készített szakmai anyaggyűjtemény. Arra törekszünk, hogy a környezet megismerésére nevelés lehetőleg természetes környezetben, vizsgálódásokkal, megfigyelésekkel, szenzitív játékokkal történjen, és komplex módon hassa át az óvodai élet mindennapjait.

Cél:

- A környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés korszerű értelmezése, egymáshoz való viszonyuk meggláttatása, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet, az egészséges életmód alakítása.
- A környezettudatos szemlélet, viselkedés megalapozása, természetet szerető, tisztelő gyermekek nevelése.
- A családdal együttműködő szemléletalkítás, amely megalapozza a gyerekek környezettudatos látásmódjának, szokás- és szabályrendszerének kialakulását.
- Állatbarát Óvoda Cím elnyerése

Feladat:

- Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- Képességek tudatos alakítása, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat létrejöttéhez, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket, mintát adunk. A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.

- ✚ Értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítése, melyek felkészítik gyermekeinket arra, hogyan óvhatják meg természetes és épített környezetüket, megtanulnak odafigyelni közvetlen környezetükre és tágabb világukra, Földünkre.
- ✚ Minden csoportszobában természetsarok kialakítása, mely alkalmas a természet kincseinek gyűjtésére, kísérletezésre, állatok gondozására.
- ✚ Séták, kirándulások, alkalmával a közeli utcák, parkok, erdők, patakok, élővilágának megfigyelése, ok- okozati összefüggések felfedezése.
- ✚ Az óvoda környezetének, udvarának alakítása évszakonként és folyamatosan: fák, bokrok, virágok ültetése, gondozása, lomb söprése, hó lapátolása; madarak etetése; gyógynövények, fűszernövények telepítése, komposztáló használata.
- ✚ A csoportszobák, udvar eszközeinél, berendezéseinél törekszünk a természetes anyagból készültök választására, beszerzésére.
- ✚ A környezet tisztaságára, megóvására, energiatakarékosságra nevelés.
- ✚ Szelektív hulladékgyűjtés lehetőség szerint.
- ✚ Hulladék újra felhasználása /használt papírra rajzolás, ajándék készítése, stb./
- ✚ Egészséges életmód kialakulásának segítése.
- ✚ „Zöld” ünnepnapok megtartása /Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap/.
- ✚ A „Zöld Óvodák B-A.Z. Vármegye Bázis Intézménye kritériumrendszerének megtartása.
- ✚ Helyi nevezetességek, hungarikumok, természeti értékek megismertetése.
- ✚ Családokkal kapcsolattartás, együttműködés alakítása, „Fogadj be a kertedbe, otthonodba!” program, tapasztalatszerzések a kerti munkákról, háziállatokról, foglalkozásokról.
- ✚ A nagycsoportos gyermekek ZOO-foglalkozáson vesznek részt a helyi Állatparkban, évszakkirándulásra mennek a Népkerthbe.
- ✚ Meztőlás sétányt alakítottunk ki, a szülők rendszeres, tevékeny bevonása is erőssége az intézménynek. Rendszeresen járunk kirándulni busszal a családokkal együtt.
- ✚ Egészséges életmódra nevelünk, főző napokat szervezünk, ahol salátákat készítünk, saját fűszerkertünk, zöldségeskertünk növényeit is használjuk ekkor.
- ✚ Tanösvényt alakítottunk ki az óvodánk udvarán.
- ✚ Erdei tábor nagycsoportosok részére nyári időszakban.

6. Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése

Értéknek tekintjük, hogy minden óvodánkba járó gyermek egyéni, differenciál fejlesztésben részesül a nap folyamán, amit a vegyes csoport és a kötetlen szervezés maximálisan támogat. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra. Minden csoportunkban a folyamatosság elve érvényesül az étkezés alkalmával is. Az inkluzív nevelés az intézményünk csoportjaiban teljes mértékben elfogadott, úgy, mint a másság, toleráns viselkedés is a nevelőtestület és alkalmazotti kör részéről is. A szülőkkel való kommunikációt is az erősségek közé sorolnánk, aminek minden esetben a tisztelet az alapja. Megtisztelő hangvételben szólnak a hátrányos helyzetű gyermekek szüleikhez, mint ahogyan azt tesszük mindegyik gyermek hozzátartozójával is.

Az óvodai nevelés csak családdal együtt képes a minőségre. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek harmonikus fejlődését. Lehetőségünknek tartjuk a szülőkkel való kapcsolatrendszer minél szélesebb kialakítását, a korrekt és folyamatos tájékoztatást a gyermek fejlődéséről és a kölcsönös bizalom kialakítását a gyermek hatékony együttnevelése érdekében.

Az érzelmi nevelés a helyi programunk fő egyik meghatározó fogalma is, az óvodába lépés első napjától arra törekszünk, hogy minden lehetséges eszközzel, nyugodt légkörrel arról biztosítsuk a kis óvodásainkat, hogy jó helyen vannak a csoportjukban, elfogadó, befogadó, toleráns, türelmes, szeretettel teli helyen tölthetik óvodai napjukat.

A projekt tükrében fejlesztési lehetőségnek tartjuk szülői fórum szervezését, ahol előadók, szakemberek segítségével kéthavonta/fél évente egy-egy fontos témát megjelölve a tagóvodánk falain belül beszélgethetünk, megoszthatjuk egymással tapasztalatainkat, aggodalmainkat, véleményeinket gyermekeink nevelésével kapcsolatban, ahol a szülők bátran kérdezhetnek a szakemberektől, és kérdéseikre azonnali választ is kaphatnak.

Fontos lehetőségnek tartjuk az óvodánk kapcsolatrendszerének bővítését és a szorosabb kapcsolattartást, hisz a kapcsolatrendszer minősége nagyban befolyásolja a nevelési folyamatokat, a folyamatok szabályozhatóságát és hozzájárul az óvodánkról kialakított társadalmi megítéléshez. A kapcsolat területei a következők: család, bölcsőde, környező iskolák, önkormányzati fenntartású óvodák, szakszolgálat, támogatók, civil szervezetek.

Évente több alkalommal szervezünk nyílt napokat, havonta egyszer játszódélutánra várjuk a szülőket, ahol megismerkedhetnek az inkluzív szemlélet, a prevenció fontosságát, a toleráns nevelés, a hátrányos helyzet elfogadásának minden elemét. Tagóvodánkban változatos fejlesztő játékkal, mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezünk, de a saját készítésű játékaink a legnagyobb erősségeink közé tartoznak. Gyermekeink részt vehetnek külön sportfoglalkozásokon, ami a hátrányos helyzetű gyermekek egyik kiemelkedési lehetősége lehet a jövőben. Járnak színházba, bábszínházba, koncertre, komolyzenei bemutatóra, itt is olyan élményekhez juthatnak a gyermekek, amit nem biztos, a szülők tudnának biztosítani családon belül saját gyermeküknek. Legnagyobb erősségünk az innovatív, szakképzett, megfelelő számú óvodapedagógus az intézményben.

Célunk:

A színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

A fejlesztési lehetőségek szoros összefüggésben vannak a jelenleg megvalósuló tevékenységekkel, azok eredményességének növelésére irányulnak. Célunk elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én-hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia, a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése.

Feladataink:

- ✚ a gyermekek megfigyelése, felmérése
- ✚ a bevonódás elősegítése
- ✚ finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése alkotásközpontú módszerrel
- ✚ gondolkodási képességek fejlesztése
- ✚ fantáziafejlesztés
- ✚ sztereotíp megfogalmazások elkerülésének támogatása
- ✚ együttműködési képességek fejlesztése a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése.

A projekt elvárásaival összhangban a szociális hátrányok enyhítésére megvalósuló tevékenységeink, és további fejlesztési lehetőségeink:

- + Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások);
- + Óvodánk nevelőtestülete inkluzív szemlélettel, megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan bővíti képzettségét;
- + Intézményi önértékelés, eredményesség;
- + A gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása;
- + A gyermekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben;
- + A szülők tapasztalják a z integráló, befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében;
- + Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel;
- + Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése;
- + Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis);
- + Kommunikáció fejlesztése (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése);
- + Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés);
- + Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat megalapozása, helyes táplálkozásra nevelés);
- + Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás);
- + Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése);
- + Óvoda-iskola átmenet támogatása;
- + Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés;
- + Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtása);
- + Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatása, szülői reziliencia fejlesztése);
- + Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése;
- + Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása;
- + Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (családi napok, nagyik napja, adventi időszak, anyák napja);
- + Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás);
- + Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység;
- + Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése;
- + Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok);
- + Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése; rendezvények látogatása);

- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, kiemelt figyelemmel a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat támogató tevékenységére;
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok).

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Pedagógiai Programunk jellemzője a befogadó, gyermekközpontú és családoorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a társintézményekkel, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. A közös élmény erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézzük a népi hagyományokat.

Szüksége van gyermeknek, felnőttnek egyaránt arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyerekek és felnőttek, a meglepetések, és az ajándékozás öröme. Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal.

7. Óvodai hagyományok, ünnepek

Óvodánkban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk.

<u>Szeptember</u>		Takarítási világnap, szeptember 3. hete
		Szeptember 30. Népmese napja
<u>Október</u>		Október 4. Állatok Világnapja
		Szüret
		Tök jó nap
<u>November</u>		November 11. Márton nap
<u>December</u>		Mikulás: Meglepetésszerzés.
		Adventi készülődés, koszorú készítése.
		Karácsony: Ráhangolódás az ünnepre. Ajándékkészítés, népszokások felelevenítése, betlehemezés. Szülők is részt vesznek az ünnepi készülődésben.
<u>Február</u>		Farsangi mulatság: Zenés, táncos maskarázás.
		Február 2. Vizes Élőhelyek Világnapja
<u>Március</u>		Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.
		Március 22. Víz világnapja
<u>Április</u>		Húsvéti előkészületek, tavaszi verselés.
		Április 22. A Föld Napja
<u>Május</u>		Anyák napja: A csoportok egyéni elképzeléseik szerint teremtenek meghitt körülményt a köszöntéshez.
		Május 10. Madarak és Fák Napja
<u>Június</u>		Gyereknapi Programja változó. Kirándulás vagy műsoros előadás, szórakoztató rendezvény a gyermekek részére.

- Nagycsoportosok búcsúztatása: A kicsik ajándékkal, virággal búcsúztatják csoporttársaikat. Az iskolába készülők verses, énekes összeállítással búcsúznak.
- Június 5. Környezetvédelmi Világnap.
- A gyermekek születés-vagy névnapját megünnepeljük a csoportokban.

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. Játék

Kisgyermekkorban a játék és a tanulás nem különíthető el egymástól, úgy tanul, hogy játszik, közben érik, tapasztalatokra tesz szert, fejlődnek készségei és képességei.

A játékhoz helyre, alakítható, fantáziát megmozgató anyagokra, eszközökre, nyugodt, a játékot támogató helyre, időre és csoportlégkörre van szükség. Mindezek biztosításával, átgondolt megtervezésével az óvodapedagógus feladata, hogy segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását, fejlődését amellyel, hogy bevonható társsá válik a játékban, segítő, mintát adó, olykor kezdeményező szerepet is betöltve. Kommunikációjával, metakommunikációjával segítse az élményszerű, elmélyült játéktevékenység kialakulását, mely alkalmat ad a gyermekek mozgásfejlesztésére, a külső világ megfigyelésére, a fejlesztési tevékenység megvalósítására.

Célunk:

Célunk a tudatos jelenlét az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozásának segítségével, a szabadjáték minél gazdagabb feltételeinek biztosításával, a gyermek játékanak pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása, indirekt módszerekkel az óvodáskorú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.

Célunk a tehetségigéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (mozgás, zenei, nyelvi, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.

Célunk játék közben a gyermekek olyan személyiségjegyeinek megerősítése, amelyek segítik a sporttehetségek kibontakozását, a környezettudatos gondolkodás megalapozását, és feltételei az iskolai életbe való beilleszkedésnek.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekek lehetőségeikhez mérten mindig a szabadban játszanak, mert értékes környezeti tapasztalatokat szerezhetnek.
- Az óvodapedagógus erősítse azokat a baráti kapcsolatokat, amelyben a gyermekek személyisége pozitívan fejlődik, és ösztönző hatással van a további baráti kapcsolatok kialakulására.
- A játék fejlődésének általános tendenciáján túl vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait is: eltérő élményanyagát, fejlettségük szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségeit, de segítse elő, hogy – egyéni lehetőségeiknek megfelelően – magasabb szintre jussanak.
- Építsen a játéknak olyan motiváló erejére, mely segít leküzdeni az akadályozottságból eredő hátrányokat.
- Vegye figyelembe, hogy a játék olyan nevelési terület, amely a legalkalmasabb az ép és sérült gyermekek együttműködésére és egymásra találására.

- + Biztosítson az óvodapedagógus a különböző korosztályok számára megfelelő nyugodt légkört.
- + Az óvodapedagógus teremtsen meg a játékhoz szükséges feltételeket.
- + Teremtsen olyan feltételeket, melyek ösztönzik a szimbolikus-szerepjáték megjelenését.
- + Biztosítson olyan feltételeket, amelyek a gyermekek játékkedvét ösztönzik.
- + A délutáni játékidőben ugyanazokat a játékfeltételeket biztosítjuk, mint délelőtt.
- + Teremtsen az óvodapedagógus olyan helyzeteket, amelyben a gyermekek értékes tapasztalatokat szerezhetnek.
- + Teremtse meg annak lehetőségét, hogy a gyermekek felhasználhassák tapasztalataikat, élményeiket.
- + Ösztönözze a gyermekeket kiegészítő játékok készítésére.
- + Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekek saját ötleteik alapján a játékfajtákat összedolgozhatják.
- + Biztosítsa az óvodapedagógus a játékeszközök áttekinthetőségét és elérhetőségét.
- + Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékuhoz átrendezhessék a berendezést.
- + Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a játékeszközöket és azok helyét kedvük szerint változtathassák.
- + Tegye lehetővé az eszközök variációs lehetőségeit.
- + Biztosítson olyan feltételeket, amelyekben a gyermekek a játékokat kreatívan használhatják.
- + A gyermekek bármilyen játékkal játszhatnak korosztályoktól függetlenül.
- + A gyermekek bárhol "kuckót" alakíthatnak ki.
- + Saját játékszereiket kedvük szerint hozhatják.

Az óvodapedagógus vegye figyelembe, hogy a sérült gyermekek játékának fejlettsége eltér az ép fejlődésű gyermekekétől.

Segítse elő, hogy oldódjanak a sérült gyermekek kapcsolatteremtési zavarai, ezáltal hamarabb résztvevőivé válhatnak az ép gyermekekkel való játéknak.

Teremtsen olyan szabadjáték feltételeket, melyek a gyermekek számára élményt adnak, kreativitásukat fejleszt és erősíti.

Törekedjen arra, hogy tudatos jelenléte felelősséggel biztosítsa az indirekt játékirányítást.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- + a közösségi szabályok értelmezése (ok-okozati összefüggések)
- + a negatív viselkedés elutasítása
- + tevékenységükben ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra
- + bizalom és szituációs játékokkal feszültségoldás
- + lehetőség biztosítása az elbújásra, kuckózásra

Gyermei tevékenységek

Szabadjáték:

A szabadjáték a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget. A játék célja maga a játszás, melyet a gyermek fogalmaz meg, s amely az örömszerzés által motivált.

A szabadjátékba nincs helye szervezett tanulásnak, mert a szabadjáték a gyermekek szabad képzettségükre épül, s benne csak a spontán tanulási forma érvényesülésének van egyedül létjogosultsága.

Gyakorlójáték:

- érzékszervek játszó begyakorlása
- különböző mozgások begyakorlása
- játék, különböző anyagokkal
- tárgyak, eszközök rakosgatása
- hang és beszéd játékos gyakorlása

Szimbolikus szerepjáték

- utánzó játékok
- tárgyakat, természeti jelenségeket utánzó
- tematikus játékok
- bábjáték
- dramatizálás
- fantáziajátékok

Konstruáló játék

- építőjáték
- barkácsolás
- konstrukciós játék

Szabályjáték:

- mozgásos
- értelemfejlesztő
- társas játékok
- népi játékok
- számítógépes játékok
- speciális fejlesztő játékok

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ Önállóan képesek játékot kezdeményezni, betartják a játék szabályait, képesek a szerepek kiosztására és a szerepnek megfelelően tevékenykedni.
- ✚ Játék közben képesek alkalmazkodni egymáshoz, kialakul a kreatív együttműködés készsége. Megnyilvánulnak és kialakulnak baráti kapcsolataik, elfogadják a viselkedési szabályokat. Fejlődik beszédképességük, közlési vágyuk ösztönzi beszédkedvüket, bővül szókincsük.
- ✚ Igényükké válik a szellemi erőfeszítést feltételező, szabályokat betartó, ügyességet, együttműködési igénylő játékfajták játszása.
- ✚ A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulnak a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek a gyermekek együttműködő készségét, feladattudatát, kiemelkedő képességeit, tehetségét fejlesztő, növekvő időtartamú tevékenységek a gyermekek életkorától, igényeitől, fejlettségi fokától függően.
- ✚ A komplex tervezésben minden nap más tevékenység dominál, így teremtünk lehetőséget az egyes tevékenységekben való elmélyülésre.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a játék nagyfokú alkalmazkodásra készíti a gyermeket. Az egymás melletti, illetve a közös tevékenységben alakulnak a társas kapcsolatok, alakul az együttműködés, megtanulják a kölcsönös alá - illetve fölérendeltség szükségességét. A játék megkívánja a társra figyelmet, a kívánságok késleltetését, esetleg módosítását.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

A játék során alkalma nyílik, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmódokat, a nyelvi eszközök használatát. Amikor együtt játszik a többiekkel, alkalmazkodik hozzájuk a beszédében is. Szerepvállaláskor utánzással, modellkövetéssel szóban, hanglejtésben, gesztusokban igyekszik megfelelni a szerepnek. Bátran, gátlások nélkül kérdez, nyilvánul meg, mert a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek.

Munka jellegű tevékenységgel, mert az végig játékos jellegű marad. Ugyanakkor vannak játékfajták, melyek a munka jegyeit viselik magukon, cél érdekében valami produktum létrehozásáért zajlik a konstruálás, barkácsolás. Ezekben a tevékenységekben megismeri a gyermek az erőfeszítés örömet. Az elkészült alkotások új játéksituációban használhatók. A munka során szerzett új tapasztalatok, ismeretek pedig új játéktémák alapjai, motivációi lehetnek.

Mozgással, mert a játék fejleszti a gyermekek mozgását. Segíti új mozgásformák kialakítását, azok gyakorlását, tökéletesítését. Fejleszti ügyességüket és segíti őket abban, hogy pillanatnyi mozgásfejltségük határaival számolni tudjanak. A veszélyhelyzetekkel való ismerkedés, és az azokhoz való alkalmazkodás hozzájárul kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetükhöz, különösen a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

8.2. Mozgás

2019. szeptemberében együttműködési megállapodás keretében óvodánk bekerült a sport programba. A megállapodás tartalmazza, hogy az adott nevelési évben kétszer, ősszel és tavasszal 10 alkalmas ingyenes úszásoktatásban részesülnek nagycsoportosaink. Heti egy alkalommal 40 perc Judo oktatásban, valamint heti kétszer egy-egy óra labdajáték, játékos sport foglalkozáson vehetnek részt a középső és nagycsoportos gyermekeink a Gyarmati Dezső Sport Általánosiskola tanítóinak vezetésével. Ezek a foglalkozások külön díjazásúak, melynek összegét a fenntartó finanszírozza.

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben.

A sokféle mozgáslehetőség, amit biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük.

Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához.

A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával, egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A rendszeresen végzett mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, a nagy- és kismozgások alakulásában, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában.

A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz, biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró, ellenállóképességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Célunk:

- ✚ Minden gyermek az egyéni képességének, ügyességének megfelelően bátran, gátlások nélkül mozogjon és találjon ki mozgásformákat.
- ✚ A kedvvel végzett mozgás nyújtson élményt és serkentsen a gyermekeket további mozgásra.
- ✚ A természetes nagymozgások fejlesztése mellett hangsúlyt helyezünk a gyermekek szem - kéz, szem – láb koordinációja fejlődésének segítésére, a gömbérzés fejlesztésére játékos gyakorlatokon keresztül.
- ✚ A mozgáskoordináció fejlesztése eszközök használatával.
- ✚ Testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, kitartás fejlesztése, a személyiség akaratitényezőinek fejlesztése (kondicionálás, koordináció).
- ✚ A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásának megalapozása.
- ✚ A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése.
- ✚ A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- ✚ A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- ✚ A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- ✚ Mozgáson keresztül a tehetségfejlesztés és a szociális képességek fejlesztése.
- ✚ A sport tagóvodai feladatok eredményes megvalósítása érdekében a nevelőtestület kiemelt feladata a sportban tehetséges gyermekek szervezett fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ✚ Biztosítson tiszta, egészséges környezetet.
- ✚ Biztosítsa az óvodapedagógus a gyermekek szervezetének egészséges fejlődését.
- ✚ Időjárástól függően a gyakorlatokat a szabadban végeztesse.
- ✚ Tanítsa meg a helyes légzéstechnikát.
- ✚ Alakítsa a mozgásműveltséget.
- ✚ Szerettesse meg a mozgást.
- ✚ Fejlessze a kondicionális képességeket (erő, gyorsaság, állóképesség).
- ✚ Fejlessze a koordinációs képességeket:
 - ✓ társra figyelés
 - ✓ mozgékonyaság, hajlékonyság
 - ✓ téri tájékozódási képesség
 - ✓ mozgásérzékelési képesség
 - ✓ reakció képesség

- ✓ ritmusképesség
- ✓ egyensúlyozó képesség
- + Fejlessze az állóképességet.
- + Végeztessen páros gyakorlatokat.
- + Törekedjen arra, hogy az egyik oldali végtaggal történő gyakorlás segítse elő a másik végtaggal történő elsajátítást (transzfer hatás).
- + Végeztessen a labdával különböző kartartással dobást
- + egykezes alsó-felső
- + kétkézes alsó-felső
- + Végeztessen kislabda dobást, célba dobást.
- + Végeztessen gimnasztikai gyakorlatokat különböző szerekekkel (kendő, szalag, karika, labda, bot stb.).
- + Használjanak a gimnasztikához más szereket (szék, bordásfal, tornapad).
- + Végeztessen a gimnasztikát különböző térformákban (kör, két vonal stb.).
- + Végeztessen járásgyakorlatokat.
- + Ismertesse meg a gyermekekkel az állórajtot.
- + Végeztessen a gyermekekkel mászást, csúszást, kúszást.
- + Végeztessen gurulást a test hossz tengelye körül és előre.
- + Végeztessen függés gyakorlatokat.
- + Végeztessen lengést különböző irányba.
- + Végeztessen természetes egyensúlyozó járást (gerendán, felfordított padon).
- + Hajtsanak végre a gyermekek különböző ugrásfajtákat (felugrás, mélyugrás, távolugrás, magasugrás).
- + Végeztessen labdavezetést jobb kézzel, bal kézzel, váltott kézzel, lábbal.
- + Végeztessen labdavezetést különböző irányokban.
- + Végeztessen labdadobást párban.
- + Keltse fel a gyermekek igényét a játékok, versenyek iránt.
- + Szervezzék futó-, fogójátékokat, sor- és váltóversenyeket.
- + Fejlessze az egymáshoz való alkalmazkodás képességét.
- + Fejlessze a figyelmet.
- + Fejlessze a szabályok pontos betartásának képességét.
- + Fejlessze a küzdeni tudás képességét.
- + Fejlessze a kudarcűrő képességét.
- + Tanítsa meg az ép és az enyhén sérült gyermekeket mozgás közben egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani.
- + Ismertesse meg a gyermekekkel a vezényszavakat.
- + Tornáztassa a gyermekeket zenére.
- + Használja ki az óvodapedagógus a tornaterem adta lehetőségeket.
- + Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek tornafelszereléssel rendelkezzenek.
- + Adjon lehetőséget a hamarabb fáradó gyermekeknek a pihenésre.
- + Szervezzék lábboltozatot erősítő és gerinctorna gyakorlatokat.
- + Ügyeljen a balesetek elkerülésére.
- + Hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre.

Tevékenységek:

- + A gyermekek szerep- vagy utánozó játékokat játszanak.
- + Futójátékokat játszanak fogásmódok változtatásával.

- ✚ Szabályjátékokat játszanak:
 - ✓ fogójáték
 - ✓ sorverseny
 - ✓ váltóverseny
 - ✓ labdajátékok
- ✚ Gimnasztikai gyakorlatokat végeznek, szabad-, páros-, társas-, továbbá labdával, babzsákkal, karikával, bottal, kendővel, szalaggal.
- ✚ Különböző gimnasztikai gyakorlatokat végeznek szereken (pad, kisszék, bordásfal, zsámoly).
- ✚ Járnak természetes módon, irányok változtatásával, csigavonalban, nyolcasban, járnak lábujjhegyen, sarkon, cicatalpon, guggolásban, járnak dobszóra, zenére.
- ✚ Ugranak távol- és magasugrást, mélyugrást, felugrást.
- ✚ Futnak természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban, futnak versenyszerűen.
- ✚ Másznak különböző formákban, pók, rák, sánta róka, medve stb. járással.
- ✚ Gurulnak a test hossz tengelye körül, magastartásba emelt karral, párokban kézfogással.
- ✚ Guruló átfordulást végeznek, előre guggoló - zárt – terpeszállásból.
- ✚ Természetes módon egyensúlyoznak padon, gerendán, létrán járással.
- ✚ Dobnak egykezes alsó- felső dobással, léglabdával.
- ✚ Dobnak kétkezes alsó- felső dobással, különböző súlyú labdával.
- ✚ Dobnak távolba kislabdával, maroklabdával.
- ✚ Célba dobnak különböző cél megjelölésével.
- ✚ Labdayakorlatokat végeznek, labdát vezetnek járással, futással, lábbal.
- ✚ Labdát vezetnek párhuzamos vonal között.
- ✚ Labdázunk párokban egy és két kézzel.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, ennek megfelelően valósítsa meg a differenciált fejlesztést, valamint a tehetséggondozást.

Az óvodapedagógus a foglalkozásokat az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével szervezze meg.

Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a labdával való tevékenység által fejlődik a gyermekek kez ügyessége, finommozgása, mélyül a téri irányok konkrét megismerése, a labda használata fokozza mozgáskedvüket.

A sportóvodai foglalkozásokat óvodapedagógusok és sportszakemberek látják el.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- ✚ mozgástapasztalatai bővülnek,
- ✚ térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- ✚ megszereti és igényli a mozgást,
- ✚ képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- ✚ mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos,
- ✚ képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra,
- ✚ tudja rendezni a mozgássorokat,
- ✚ önként vesz részt a közös mozgásos játékokban,

- ✚ betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- ✚ megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- ✚ tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,
- ✚ ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket,
- ✚ képes alkalmazkodni társaihoz megváltozott helyzetekben is,
- ✚ önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.

A gyermekek iskolai életre való felkészítése az óvodánk egyik legfontosabb, kiemelten kezelt feladata. A sporttal kapcsolatos feladatok megvalósítása a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskolával szoros együttműködésben történik. A közös munka sikeres megvalósulásáért a fenntartó többletkötelezettséget vállalt.

A gyermek képességeit, munkájának eredményességét figyelembe véve az óvodapedagógus javaslatával lehetőséget biztosít arra, hogy a szülő gyermeke számára a legmegfelelőbb iskolát válassza. Szakmailag felkészült pedagógusok lelkiismeretes munkával a gyermekek számára zökkenőmentes átmenetet tudnak biztosítani.

8.3. Verselés, mesélés

A magyar gyermek költészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, a mondatok szép lejtésével, ismétlésekkel vizuális képek sorát vetíti a gyermek elé. Eközben fejleszti belső képalkotását, szókészletét, fantáziáját, esztétikai érzékét.

Az élıszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének alakítására.

A mesélővel való személyes kapcsolat során a gyermek érzelmi biztonsága erősödik, szorongásai feloldódnak. A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során, melyek közösségteremtő ereje is megvalósul.

Az igényesen megválogatott versek, mesék erősítik a szülőföldhöz kötődést, a haza szeretetét. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat felelevenítjük, emellett a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

Célunk

- ✚ A gyermekek szemléletmódjának és világgépének alakítása.
- ✚ A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, irodalmi élmény nyújtásával a személyiség fejlesztése.
- ✚ Az anyanyelvi kultúra fejlesztése mellett az értelmi és az érzelmi nevelés erősítése.
- ✚ A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- ✚ A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposságával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Keltse fel a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- ✚ Törekedjen arra, hogy a mese, vers által közvetített mondanivaló érzelmileg hasson a gyermekekre.
- ✚ Törekedjen arra, hogy olyan alkotásokat válogasson, amelyben a beszéd zenei elemei érvényesülnek, ritmussal, mozdulattal és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.
- ✚ Adjon helyet a gyermek önkifejezésének, melyben kombinálhatja saját szellemi alkotását és annak mozgással, ábrázolással történő megjelenítését.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a versek mondogatása, a mesék újra átélése jelentős a gyermekek érzelmi életében, belső indulati élményeket közvetít és hozzásegíti őket a szép, a jó és az igaz átéléséhez, ezáltal elősegíti erkölcsi fejlődésüket.
- ✚ Használja ki a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésekor az irodalmi alkotásokban rejlő azon lehetőségeket, amelyek verbális, illetve metakommunikációs megnyilvánulásokra készítetik őket.
- ✚ Válogassa úgy az irodalmi alkotásokat, hogy azok lehetőséget kínáljanak a gyermekek szorongásainak feloldására, és megoldást kínáljanak.
- ✚ Válogasson a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok adta versek, mesék között, különös tekintettel a kortárs és a klasszikus irodalmi művekre.
- ✚ Alapozza meg a gyermekek könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolatát.
- ✚ Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát.
- ✚ Fejlessze a gyermekek kifejezőkészségét, a helyes és szép kiejtést.
- ✚ Hívja fel a gyermekek figyelmét a szépre.
- ✚ Teremtsen esztétikus környezetet a gyermekek számára az irodalmi élmény befogadásához.
- ✚ Formálja a gyermekek esztétikai ízlését, megalapozza a megfelelő viselkedésformákat.
- ✚ Törekedjen arra az óvodapedagógus, hogy előadásmódja példaértékű legyen.
- ✚ Fejlessze a gyermekek képzeletét, miközben a gyermeket ráébreszti arra, hogy a csoda és a valóság között különbség van.
- ✚ Törekedjen arra, hogy az évszakokról szóló verseket a természetes környezetben tanítsa.
- ✚ Teremtsen az óvodapedagógus olyan érzelmi hangulatot, amely az irodalmi élmény befogadását elősegíti.
- ✚ Tanítson a gyermekeknek játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókákat, dúdolókat, verseket.
- ✚ Éreztesse meg a vers zeneiségét.
- ✚ Szervezze úgy, hogy a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjüknek és különbözőségüknek megfelelő irodalmi élményben részesüljenek.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ lehetőség szerint minden korosztály igényeihez alkalmazkodás az irodalmi témák feldolgozása során
- ✚ az irodalmi élményt sok egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk a tartalom értelmezését
- ✚ reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermei tevékenységek

- ✚ a gyermek páros játékokat játszik (lovagoltató, ujj kiszámolók stb.)
- ✚ versel, mesél

- verset, mesét alkot
- verset, mesét megjelenít mozgással, ábrázolással
- verset, mesét hallgat
- dramatizál
- mondókázik
- könyveket nézeget
- diafilmet néz
- színházi és báb előadásokon részt vesz
- elalvás előtt mesét hallgat

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik,
- ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál,
- lerajzol,
- mesél a képek alapján,
- várja, igényli, figyelmesen, csendben hallgatja a verset, mesét,
- szívesen mesél, dramatizál,
- fejlődik erkölcsi ítélőképessége, önkifejező készsége,
- az esztétikai élmények hatására fejlődik képi világa,
- elvonatkoztat a mesétől a valóságig,
- gazdagodik szókincse, beszédértése.

8.4. Ének, zene, népi játék, tánc

A zene, az ének a második anyanyelvünk, amivel ki tudjuk fejezni magunkat a szavakon kívül. Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, pozitívan befolyásolják személyiségfejlődését, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, és továbbélését segítik elő. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, valamint különböző állami, egyházi, jeles ünnepekhez fűződik.

Célunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A zenei készségek és képességek fejlesztése.

- A zenei élmény megteremtésén keresztül zeneszerető gyermekek nevelése. Esztétikai igény megalapozása, az igényes zenedarabok megválasztásán keresztül.
- A zenei kreativitás, önkifejezés fejlesztése.
- Spontán tánc jellegű motívumok elsajátítása, utánzáson alapuló táncmozgások megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodapedagógus alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.
- Keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- Tegye őket fogékonnyá a zenei élmény befogadására.
- Biztosítsa a zenei játékok feltételeit.
- Alakítson ki az óvodapedagógus olyan oldott légkört, amelyben a gyermekek képzelete és alkotókedve kibontakozhat.
- Az óvodapedagógus törekedjen olyan népi és kortárs zenei élmények kiválasztására, amely felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodapedagógus válogasson olyan zeneműveket, amelynek meghallgatása elősegíti a gyermekek mozgás improvizációjának fejlődését.
- Az óvodapedagógus a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe csoportjának összetételét.
- Tartsa szem előtt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek fokozott szüksége van az ének-mozgás és ritmus összekapcsolására a mozgás koordináció fejlesztéséhez.
- Éreztesse meg a zene lüktetését.
- Az óvodapedagógus hangszeres játéka keltse fel a gyermekek érdeklődését a hangszeres zene iránt (furulya, gitár).
- Keltse fel a gyermekek zenehallgatás iránti érdeklődését, mélyítse esztétikai érzékenységüket.
- Segítse elő a gyermekek hallási képességeinek kibontakozását.
- Ösztönözze a gyermekek önálló éneklését, aktivitását.
- Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét.
- Tegye lehetővé, hogy különbséget tudjanak tenni a zenei és zörejhangok között.
- Tanítsa meg a zenei fogalompárokat (magas-mély, halk-hangos stb.).
- Fejlessze a gyermekek zenei kreativitását, alkotókedvét.
- Fejlessze a gyermekek komplex zenei képességét.
- Segítse elő a tiszta éneklést.
- Tanítsa meg a ritmushangszerek használatát.
- Tartsa szem előtt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozottan kell építeni a ritmushangszerek képességfejlesztő hatására, mert ez visszahat a gyermekek mozgás-, beszéd-, és értelmi fejlődésére.
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű gyermekek számára fejlettségi szintjének megfelelő zenei anyagot és képességfejlesztő feladatot.
- Alapozza meg a gyermekek esztétikus, szép mozgását.
- Tanítsa meg az egyensúlyváltást kívánó mozgásokat.
- Tanítsa meg a járás és lépés változatos formáit.
- Törekedjen különböző térformák tanítására.
- Ismertesse meg a gyermekeket a néphagyományokkal, népi gyermekdalokkal, ölbeli játékokkal.
- Fedeztesse fel a természet hangjait (vízcsofogás, madárhang stb.).

- ✚ Fejlessze zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- ✚ Zenei élményeken keresztül keltse fel a gyermekek képek és irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát, alkotókedvét.
- ✚ Az óvodapedagógus szervezze a foglalkozásokat az időjárás függvényében a szabadban.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ az egyes gyermekek egyéni mozgáskultúrájának megfelelő játékok választása
- ✚ az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
- ✚ hangszerek használatának gyakorlása
- ✚ egyéni képességeik figyelembevételével
- ✚ reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermekek tevékenységei

- ✚ Énekelnek, a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival ismerkednek:
 - ✓ sor- és ügyességi játékokkal, új térformákkal,
 - ✓ esztétikus mozgást igénylő párjátékokkal,
 - ✓ bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékokkal.
- ✚ Énekelnek megszokott hangmagasságban és tempóban.
- ✚ Énekelnek ismert dalokat vagy újszerű dallammotívumokat.
- ✚ A zenehallgatásban ismerkednek magyar és idegen népdalokkal, a régi és a mai zene szemelvényeivel, énekes és hangszeres műzenei darabokkal, az óvodapedagógus énekével és hangszeres játékával.
- ✚ Felelgetős játékokat játszanak, énekelnek folyamatosan két csoportban.
- ✚ Énekelnek halkan és hangosan, más fogalompárokkal összekötve.
- ✚ Dallamfelismerést játszanak, jellegzetes kezdő vagy sajátos kezdő, illetve záró motívumról.
- ✚ Dallamot bújtatnak rövid, majd később hosszabb motívumszakaszokkal.
- ✚ Finomabb hangszínekre figyelnek.
- ✚ Megkülönböztetnek és összekapcsolnak egyenletes lüktetést és dalritmust.
- ✚ Dalokat és mondókákat felismernek, kifejezik énekkel és mozgással.
- ✚ Egyszerű játékos, táncos mozgásokat végeznek.
- ✚ Ütőhangszereket használnak változatosan, az éneklés kísérésére is.
- ✚ Dallamokat találnak ki versekhez, mondókához, bábozáshoz, énekesen beszélgetnek, kérdés-felelet játékot játszanak egyenként is.
- ✚ Játékokat, játékos mozdulatokat találnak ki.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✚ egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza, megkülönbözteti és alkalmazza az egyenletes lüktetést, valamint a ritmust,
- ✚ ritmusmotívumokat tud visszatapsolni, használja a ritmushangszereket a dalok, mondókák zenei kísérésére,
- ✚ felismeri a természet és környezete hangjait, társai hangját,
- ✚ képes megkülönböztetni és alkalmazni a halk-hangos, magas-mély, gyors - lassú mondókázást, éneklést,
- ✚ felismeri az énekes játékokat kezdő-vagy belső motívumáról, jellemző ritmusáról, játékaról, eszközéről, dúdolásról, hangszerjátékról,
- ✚ bátran, kiemelkedő teljesítménnyel énekel csoporttársaival és egyedül is,
- ✚ felelgetős mondókákat, énekes játékokat tud két csoportban mondani, énekelni,

- ✚ képes gyors-lassú tempó kifejezésére énekléssel és mozgással,
- ✚ változatos térformában, játékos táncmozdulatokkal mozog,
- ✚ társaival egyöntetű szép mozgásra képes,
- ✚ kitalál szövegeket, ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat, improvizál,
- ✚ az önérvényesítő törekvései során kiemelkedő teljesítményre lesz képes,
- ✚ szívesen, érdeklődve hallgatja az óvodapedagógus énekét, hangszerez játékát, a gépi zenét.

8.5.Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka tevékenysége a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja benne az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, formaképzete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, esztétikus környezet iránti igénye. Fejlődik önkifejezése, egyénisége. Jártasságra tesz szert a különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismer meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikája. Falvak, városok, táj jellegű szokások, eszközök megismertetése, (szüret, Márton - nap, disznótor, Advent - várakozás, Karácsony, kántálás, betlehemezés, Húsvét, pünkösdölés), a keresztény értékekre épülő néphagyomány, a népi technikák, eszközök, motívumok megismerése, megismertetése, alkalmazása a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység alkalmával.

Célunk

- ✚ Képi – plasztikai kifejezőképesség és készség kialakítása, fantázia, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése, a tevékenységi vágy felkeltése.
- ✚ Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmények befogadására.
- ✚ A vizuális látásmód, a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása, egyéni alkotóképesség kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Teremtse meg a gyermekek képi- plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló- és konstruáló és önkifejező képességének fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- ✚ Ismertesse meg a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait.
- ✚ Segítse elő képi gondolkodásuk fejlesztését.
- ✚ Keltse fel a gyermekekben az ábrázoló tevékenységek iránti vágyat.
- ✚ Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermek az egész nap folyamán az elképzeléseit, élmények által szerzett tapasztalatait az ábrázolás eszközeivel kifejezhesse.
- ✚ Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény az alkotásra, az esztétikus környezetre és az esztétikai élmények befogadására.
- ✚ Az óvodapedagógus segítse kialakítani, hogy a gyermekek egymásra való tekintettel becsüljék meg egymás munkáját.
- ✚ Az óvodapedagógus szervezzen olyan vizuális élményeket, amelyek által fejlődik a gyermekek művészetek iránti fogékonysága és esztétikai értékelő képessége.

- + Tartsa szem előtt, hogy az ábrázoló tevékenység a maga eszközzrendszerével sajátos lehetőséget biztosít a sajátos nevelési igényű gyermekek fejleszthetőségéhez a személyiségfejlődés minden területén.
- + Fejlessze a gyermekek aktivitását.
- + Fejlessze a gyermekek manuális készségét.
- + Juttassa el a gyermeket a "valamit" alkotás öröméhez.
- + Biztosítson sokféle lehetőséget a gyermekek élményeinek, fantáziájának, megfigyelésének képi és térbeli megjelenítésére.
- + A sajátos nevelési igényű gyermekeket juttassa minél több és változatosabb élményanyaghoz, mivel képi látásmódjuk eltérő lehet.
- + Használja ki az ábrázoló tevékenység lehetőségeit abból a szempontból, hogy a sajátos nevelési igényű (pl.: beszéd fogyatékos) gyermek gátlásait oldja, csoportba való beilleszkedését segítse.
- + Alakítsa ki a gyermekek alapvető térbeli, formai, színbeli képzetét.
- + Az óvodapedagógus alakítsa ki az ábrázoló tevékenység állandó helyét.
- + Biztosítsa az óvodapedagógus az egész nap folyamán a gyermekek számára az ábrázoló tevékenységhez szükséges eszközöket.
- + Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermek irányított tevékenységük mellett saját elképzelésük szerint is tevékenykedhessenek.
- + Biztosítsa az óvodapedagógus, hogy a gyermekek az udvari játék közben is ábrázoló tevékenységet végezzenek.
- + Az óvodapedagógus tanítsa meg azoknak az eszközöknek a biztonságos használatát, amelyek balesetet okozhatnak (olló, tű stb.).
- + Alakítson ki az óvodapedagógus olyan esztétikus környezetet, amely a gyermekek életkorához és igényeihez igazodik.
- + Alakítsa a gyermekek ízlését, a tárgyakhoz való viszonyát.
- + Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek elkészült munkáit a szülők megtekinthessék.
- + Az óvodapedagógus biztosítson minden gyermek számára rajzalbumot, amelyben a gyermekek munkáit gyűjtheti.
- + Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a mintázás alkalmával elkészült munkákat játékaikban felhasználhassák.
- + Az óvodapedagógus a csoportok munkáiból szervezzen kiállítást.
- + Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek a város által szervezett kiállításokon részt vegyenek.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- + választási, döntési lehetőség biztosítása a gyermekek számára
- + ujjgyakorlatok végzése egyéni gyakorlással
- + az elvonatkoztatás, a vizuális nyelv értelmezése
- + a teljes tér kitöltésének értelmezése
- + különböző eszközök folyamatos biztosítása
- + fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás
- + reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermekek tevékenységei

- + Rajzolnak ceruzával, krétával, zsírkrétával, ujjal papírra, homokba, aszfaltra, táblára.

- ✚ Festenek különböző vastagságú ecsettel, vízfestékekkel, temperával, ujjal, rajzlapra, textíliára, üvegre, fára.
- ✚ Mintáznak lisztgyurmával, plasztilinnal, agyaggal, sárral.
- ✚ Varnak túvel papírra, textíliára.
- ✚ Firkálnak ceruzával, zsírkrétával, krétával, ujjal porba, papírra, aszfaltra, táblára.
- ✚ Ragasztanak különböző ragasztóval papírt, textíliát, fonalat, terméseket papírra, textíliára, fára, műanyagra.
- ✚ Konstruálnak ollóval, hurkapálcával, ragasztóval, fonállal, természetes anyagokkal papírra, fára, műanyagra.
- ✚ Tépnek papírból, fonálból.
- ✚ Szőnek.
- ✚ Fűznek gyöngyöt, tésztát, szívószálat.
- ✚ Mozaik képet, dísz tárgyat készítenek csempével.
- ✚ Karcolnak speciális papírra (gyertya, tus, tempera).
- ✚ Vágnak ollóval, hajtogatnak különböző méretű papírt, batikolnak.
- ✚ Lenyomatokat készítenek papírra, textíliára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ változatos formákat, színeket alkalmaz, érvényesíti kedvelt színeit,
- ✚ élménye, elképzelése, képzei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit,
- ✚ formaábrázolása gazdag, változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- ✚ fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat és eszközöket, képes az önálló elképzeléseit megvalósítani,
- ✚ kialakul alkotó, együttműködő képessége,
- ✚ emberábrázolásában megjelennek a részformák,
- ✚ próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- ✚ egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- ✚ képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- ✚ képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömet lel a közös munkában,
- ✚ szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömet, rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni benne,
- ✚ megfogalmazza értékítéletét, tud beszélni az alkotásokról,
- ✚ szívesen vesz részt az óvodai környezet szépítésében,
- ✚ bátor, ötletes az építésben, a téralakításban,
- ✚ önkifejező alkotótevékenység során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.

8.6. Külső világ tevékeny megismerése

Külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás megalapozása:

az óvodai élet egészét áthatva, minden tevékenységében megvalósítható, nem csupán a „külső világ tevékeny megismerése” során történik. A fejlesztés tartalmi eszközeinek azon összetevője, mely leginkább alkalmat ad a megismerő tevékenységre, az értelmi fejlesztésre. A külső világ tevékeny megismerésén keresztül lehetőségünk van arra, hogy megmutassuk a világot teljes valójában. A közvetlen társadalmi és természeti környezettel, valamint a környezet matematikai vonatkozásaival való ismerkedés közben valamennyi értelmi képesség fejleszthető. A gyermekek előbbre jutnak az

önálló tapasztalatszerzésben, növekszik önbizalmuk, kitartásuk, figyelmük tartósabbá válik, erősödik akarataik, önfegyelmük. Egész életre kihatóan alakulnak a környezetkultúra alapvető szokásai és viselkedési formái.

Szűkebb és tágabb környezetük megismerése által jobban kötődnek szülőföldjükhöz, városukhoz. A mese, a vers, az ének, a zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás gyakorlása közben veszik észre az őket körülvevő világban rejlő csodákat. Ezek kapcsán a gyermek egyénisége bontakozik ki, az őt ért hatásokat egyéniségén keresztül dolgozza fel, önmaga elképzeléseit valósítja meg. Ezek a tevékenységek lehetőséget teremtenek az ötletek gazdagítására, a fantázia fejlesztésére, végső soron a kreativitás kialakítására.

Zöld Óvoda tartalomként munkánkban kiemelt jelentőségűnek tartjuk olyan pedagógiai attitűd kialakítását, amely segíti a gyermekben a szűkebb és tágabb környezet megismerését, a fenntarthatóság biztosítását, megalapozza a hazaszeretetüket, szülőföldhöz való kötődésüket, nemzeti identitástudatukat. Mindez az érzelmi biztonságot nyújtó óvodapedagógus és az óvoda alkalmazottai közötti kommunikáció, bánásmód, viselkedés modellhatásával és a gyermeki viselkedésre adott visszajelzéseivel valósul meg.

A környezettudatos gondolkodás megalapozása

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Pedagógiai Programunk környezeti nevelési elvei

- ✚ a Zöld Óvoda működési elvei;
- ✚ környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása;
- ✚ a növény és állatfajok tiszteletére, megbecsülésére, a szülőföld, a lakóhely és az ott élő emberek megismerésére és szeretetére nevelés;
- ✚ a gyermekek egyértelmű fogalomként értsék, mi a környezetvédelem, az élet tisztelete, a haza, szülőföld szeretete.
- ✚ Állatvédelmi témahét tartása, Állatbarát Óvoda cím elnyerése.

Célunk

- ✚ A természet szeretetére és védelmére nevelés.
- ✚ A Zöld Óvoda működési elveivel azonos pedagógiai attitűd tudatos alkalmazása.
- ✚ A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása.
- ✚ A gyermekek, életkoruknak megfelelően szerezzenek meg minél több tapasztalatot, cselekvés – tevékenykedés közben (mozgásos és érzékszervi) az őket körülvevő természeti és a társadalmi környezetről.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Tartsa szem előtt, hogy az értelmi képességek fejlesztésének leghatékonyabb formája az egyéni cselekedtetés.
- ✚ Vegye figyelembe, hogy a gyermekeket nem csak globális, hanem lokális gondolkodásra is meg kell tanítani.
- ✚ Valóságként ismerteti meg a gyermekeket az őket körülvevő világgal, szűkebb és tágabb környezetükben is biztosít tapasztalatokat.

- + Kapcsolatot keres a Zöld Óvoda - i tartalmakat segítő szervezetekkel, intézményekkel /Vadspark, Baráthegeyi Majorság stb. /.
- + Az új kollégákkal megismerteti a Zöld Óvoda tartalmakat.
- + Lehetőség szerint részt vesz a Zöld Óvodák számára szervezett továbbképzéseken.
- + Keltse fel a gyermekek érdeklődését, alakítsa ki a pozitív érzelmi beállítódást, a befogadás, a megismerés vágyát.
- + Partnerkapcsolatok ápolásával segítse az élményszerű és hatékony ismeret- és tapasztalatszerzést.
- + Segítse és biztosítsa a környezeti jeles napok méltó megünneplését.
- + Minél szélesebb körben segítse a szelektív hulladékgyűjtést.
- + Ismertesse meg a gyermekeket a komposztálással és annak hasznosságával.
- + Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra a környezetszennyezés negatív hatásaira.
- + Szervezzon ismeretszerző tevékenységet a föld, levegő, víz védelmére.
- + A gyermekeket az élet tisztetetére, a természet szeretetére, az egészséges életvitel igényére, valamint, az ezekhez szükséges önfegyelemre neveli.
- + Az egészséges életmód igényének kialakítása érdekében segíti a családok szemléletváltását.
- + Épít a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
- + Elősegíti a gyermekekben az önálló döntésképeség alakulását a környezet alakításával kapcsolatban.
- + Törekszik arra, hogy az állat-és növényvilág megismerése során a felelős magatartás gyakorlására is sor kerüljön.
- + Megalapozza a gyermekekben a környezettudatos magatartást.

Természeti környezet

- + Figyeltesse meg az óvodapedagógus az évszakok, természet változásait, jellemző jegyeit.
- + Biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezzenek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- + Ismertesse meg a gyermekekkel a gyógyteák ízét, annak az egészségre gyakorolt hatását.
- + Ösztönözze a gyermekeket a tiszta ivóvíz fogyasztására.
- + Figyeltesse meg az állatok külső jegyeit, hangját, kicsinyeit.
- + Szervezze meg, hogy a gyermekek a házi állatokat saját környezetükben megtekinthessék.
- + Biztosítsa a madáretetéshez szükséges feltételeket, ismertesse meg az állatok téli életét, gondozását.
- + Hívja fel a figyelmet a környezeti ártalmakra, szennyezésekre (pl. kipufogógáz).
- + Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy aktívan részt vegyenek környezetük formálásában.
- + Éreztesse meg a kerti munka fontosságát (növénygondozás, öntözés).
- + Fedeztesse fel és figyeltesse meg az óvoda udvarán megtalálható madarakat, bogarakat, növényeket.
- + Tudatosítsa a séták és kirándulások alkalmával a természetben való helyes viselkedést.
- + Figyeltesse meg a víz közelében és a vízben élő állatokat.
- + Képek gyűjtése során ismertesse meg a gyermekeket a védett madarakkal, állatokkal, különleges növényekkel.
- + Lehetőségekhez mérten alakítsanak ki természetsarkot.
- + Ismertesse és szerettesse meg a gyermekekkel a hazai táj, a szülőföld szépségeit, a néphagyományok, a népszokások sokszínűségét.
- + Ápolja azokat a hagyományokat, melyek óvodánk helyi sajátosságai, szokásai.

- ✚ A gyermekekkel közösen vegyenek részt városunk saját ünnepein, rendezvényein.

Társadalmi környezet

- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket óvodai környezetükkel, az óvoda környékével és a velük foglalkozó felnőttekkel.
- ✚ Beszéljen a családról, a családtagok összetartozásáról.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket saját testük egészével, azok részeivel.
- ✚ Tudatosítsa a testrészek tisztántartásának fontosságát.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket az orvos munkájával.
- ✚ Figyeltesse meg a gyalogos közlekedést, tanítsa meg azok szabályait.
- ✚ Bővítse a gyermekek ismereteit a közlekedési eszközökről, figyeltesse meg a közlekedés irányítását.
- ✚ Figyeltesse meg az óvodában lévő felnőttek munkáját.
- ✚ Figyeltesse meg a napszakokat.
- ✚ Figyeltesse meg a különböző évszakokra jellemző munkálatokat.

Matematikai tapasztalatok

- ✚ Építsen az óvodapedagógus a gyermekek természetes kíváncsiságára.
- ✚ Segítse a tapasztalatszerzést, az élmények gyűjtését.
- ✚ Fejlessze problémamegoldó képességüket.
- ✚ Segítsen felismerni az összefüggések, kérdések, utasítások megértését.
- ✚ Törekedjen arra, hogy egy matematikai problémát, témakört minél több összefüggésben, változatosabb eszköz és módszerhasználattal ismertessen meg, kiemelten a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.
- ✚ Biztosítson lehetőséget az összefüggések felfedezésére, állítások eldöntésére.
- ✚ Segítse elő, hogy a gyermekek átéljék a felfedezés örömét, a megoldás megtalálását.
- ✚ Alakítsa feladattudatukat.
- ✚ Törekedjen a feladatok világos megfogalmazására.
- ✚ Segítsen a megértés érzésének kifejlődésében (AHA).
- ✚ Szervezze meg, hogy a gyermekek a számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek a geometria köréből tapasztalatokat szerezzenek.
- ✚ Biztosítson lehetőséget a gyermekeknek a tükör előtti mozgásokra.
- ✚ Tanítsa meg a térben és síkban való tájékozódást.
- ✚ Törekedjen arra, hogy megnevezett mennyiségi tulajdonságot, felismert szabályosságok szerint a gyermekek végezzenek sorba rendezést.
- ✚ Alakítson ki olyan kedvező légkört, hogy az elsajátított ismereteket, tapasztalatokat a gyermekek a játékban feldolgozhassák.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ gyermekek matematikai, logikai ismereteinek fejlesztése, tehetségfejlesztés
- ✚ a környezettudatos szemlélet megalapozáshoz, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő kutatási, kísérletezési lehetőségek biztosítása
- ✚ sokféle érdeklődési körnek megfelelő eszköz biztosítása
- ✚ azonos témán belüli különböző tevékenységek kezdeményezése
- ✚ térbeliség és síkbeli ábrák leképezése, eszközök méret, szín és forma azonosítása

Gyermei tevékenységek

- ✚ Szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetüket, változatos tevékenységeken és cselekvéseken keresztül felfedezik, megismerik az óvodapedagógusok és dajkák segítségével.
- ✚ A kialakult szokás és szabályrendszert folyamatosan betartják, törekednek a harmonikus együttélésre környezetükkel.
- ✚ Tiszteletben tartják a saját és mások által létrehozott értékeket.
- ✚ Az élő és élettelen környezet összefüggéseiről minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon át ismerkednek.
- ✚ Folyamatosan figyelemmel kísérik az őket körülvevő növény és állatvilágot, /pl.: erdei séták, kirándulások során „nyomokat”, madárhangokat, madárfészkeket keresnek és figyelnek meg/.
- ✚ Tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában, fejlesztésében és megóvásában /növénygondozás/.
- ✚ Megismerik az ésszerű energia és víztakarékossági szokások alapjait.
- ✚ Bekapcsolódnak a szelektív hulladékgyűjtési programba, szülők, óvodai dolgozók segítségével.
- ✚ Ismerkednek a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szereznek, gondolkodási műveleteket végeznek, majd ezeket feldolgozva beépítik ismeretrendszerükbe.
- ✚ A gyermekek élményeket és tapasztalatokat szereznek séták és kirándulások alkalmával.
- ✚ Szimulációs játékokat játszanak (pl. családról).
- ✚ Ismerkednek a testükkel, végtagokkal, érzékszervek funkcióival, érzékszervek ápolásával, védelmével.
- ✚ Összehasonlítják az állatok mellső lábainak és az ember kezének funkcióját.
- ✚ Beszélgetnek az állatok érzékszerveinek szerepéről.
- ✚ A gyermekek megfigyelik az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját.
- ✚ Általuk ismert néhány foglalkozást szimulációs játékban megjelenítenek.
- ✚ Az óvoda környékén tájékozódnak, élményeiket rajzban és szóban kifejezik.
- ✚ Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést.
- ✚ Összehasonlítják a közlekedési eszközöket a valóságban és képen (pl.: vízi, légi, szárazföldi).
- ✚ Megfigyelik a napszakokat, évszakokat.
- ✚ Összehasonlítják az évszakok tulajdonságait.
- ✚ Magokat, terméseket gyűjtenek.
- ✚ Madarakat etetnek és megfigyelik, mely madarak látogatják a madáretetőt.
- ✚ Különböző időszakokban megfigyelik környezetük növényeit, bogarait.
- ✚ Csoportosítják az ismert állatokat tulajdonságaik, életmódjuk szerint.
- ✚ Ismerkednek környezetük színeivel.
- ✚ Hagyományokat ápolnak.
- ✚ Ünnepelek, rendezvényeken vesznek részt.
- ✚ Részt vesznek óvodai környezetük formálásában.
- ✚ Szelektíven hulladékot gyűjtenek.
- ✚ Tárgyakat összehasonlítanak, szabadon és megnevezett tulajdonság szerint.
- ✚ Tárgyakat szétválogatnak, osztályoznak színük, alakjuk, ismert tulajdonság, illetve saját szempont szerint.
- ✚ Tárgyakat, személyeket, halmazokat sorba rendeznek mennyiségi tulajdonságai szerint.

- ✚ Tárgyakat, személyeket, halmazokat összehasonlítanak szavakkal, egyszerű megállapítások megfogalmazásával, összehasonlítanak különböző relációk szerint (ugyanolyan, magasabb, alacsonyabb), összemérnek tárgyakat hosszúságuk, tömegük, úrtartalmuk szerint.
- ✚ Ismerkednek az összemérés eszközeivel, módjával.
- ✚ Összehasonlítanak becsléssel.
- ✚ Halmazokat összemérnek 6-12-es számkörben.
- ✚ Párosítanak a több, kevesebb fogalmának pontosabbá tétele érdekében.
- ✚ Használják az „ugyanannyi” szót.
- ✚ Számolnak, leszámolnak 6-10 körben.
- ✚ Építenek szabadon és másolással.
- ✚ Építő elemeket, építményeket összehasonlítanak, szétválogatnak különféle geometriai tulajdonságok alapján.
- ✚ A gyermekek megfigyelik tükörképük mozgását, egymás mozgását utánozzák.
- ✚ Térben, síkban ábrázol világban tájékozódnak, irányokat egyeztetnek és megkülönböztetnek, követik mozgásukkal.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ ismeri a Zöld Óvodai tartalmakat,
- ✚ tudja személyes adatait, szülei munkájáról van elképzelése,
- ✚ fel tudja sorolni a fő testrészeket az emberi test felépítése szerint, az érzékszervek funkcióit, védelmét,
- ✚ ismeri és képes alkalmazni az elemi gyalogos közlekedési szabályokat,
- ✚ ismeri a különböző közlekedési eszközöket,
- ✚ ismeri szűkebb, tágabb környezetét,
- ✚ ismeri és biztonsággal tájékozódik az óvoda helyiségeiben,
- ✚ ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését,
- ✚ felismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos változatait,
- ✚ felismeri és segítséggel megnevezi a napszakokat, megnevezi a hét napjait, a hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket,
- ✚ ismeri a növény, állat és más gyűjtőfogalom tartalmát,
- ✚ ismeri a növények fejlődésének feltételeit, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- ✚ ismeri a jeles napok tartalmát, átérzi az ünnepek jelentőségét,
- ✚ munkájával aktívan részt vesz környezete szebbé tételében,
- ✚ rendelkezik ismeretekkel egészségének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat, rendelkezik ismeretekkel, hogy gyermekként mit tehet környezetünk megóvása érdekében, gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat,
- ✚ tisztában van a környezetszennyezés ártalmaival.

8.7.Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a társadalmi környezet tevékeny megismertetésének fontos részét képezi. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése), ez a gyermekek egyre magasabb együttműködését igényli. A munkavégzés segíti a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességtudat, önértékelés kialakulását és fejlődését, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A munka esztétikai nevelő hatása önmagából következik, általa a „szép” fogalma mélyebb

tartalmat kap. A vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terhelje az túl.

Célunk

- + A gyermek feladattudatának megalapozása, fejlesztése az alábbi területeken:
- + Saját személyünkkel kapcsolatos feladatok (önkiszolgálás)
- + Közösségért végzett munka jellegű tevékenység (naposság)
- + Alkalomszerű megbízatások
- + Környezet rendjéért végzett munka jellegű tevékenység

Az óvodapedagógus feladata

- + Az óvodapedagógus teremtsen meg minden lehetőséget, hogy a gyermekek a korukhoz és képességeikhez mért munkákat önállóan végezhessek.
- + Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a munka a gyermek számára önkéntes, aktív tevékenység legyen, erősítse a munka játéktól eltérő vonásait.
- + Az óvodapedagógus tegyen lehetővé olyan, a gyermekek által különösen kedvelt munkafajtákat, amelyekbe a gátlásos, visszahúzódozó gyermekeket is bevonhatja.
- + Támogassa a munkavégzés közben kialakuló barátságokat, éreztesse meg, hogy az együtt végzett munka örömet okoz.
- + Tanítsa meg az elemi munkafogásokat, technikai tudnivalókat.
- + Különféle munkafajtákat tervszerűen és fokozatosan vezesse be.
- + A munkakészségek és szokások alakításakor tartsa szem előtt a gyermekek önállóságát.
- + Biztosítsa az önálló munkavégzés folyamatosságát és állandóságát.
- + Szervezze úgy, hogy a gyermekek a munka egész folyamatát áttekinthessék.
- + Teremtse meg a kiegyensúlyozott munkához a nyugodt légkört.
- + Hívja fel a gyermekek figyelmét a munkamegosztás lehetőségeire.
- + Ismertesse meg a gyermekeket a kertben végezhető tevékenységekkel.
- + Biztosítson lehetőséget a kerti szerszámok használatára.
- + Teremtsen az óvodapedagógus lehetőséget az időjárástól függetlenül növénygondozásra, élősarok kialakítására.
- + Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a nagyok segédkezzenek a kisebbek tevékenységeiben.
- + Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek a foglalkozás feltételeinek megteremtésében segédkezzenek.
- + Az óvodapedagógus saját példájával ösztönözze a gyermekeket a játékelrakásra.
- + Teremtsen az óvodapedagógus lehetőséget arra, hogy az udvari játékeszközök kivételében és behozatalában a gyermekek segédkezzenek.
- + Teremtsen olyan feltételeket, amelyben a gyermekek a nyári fürdőzés kellékeinek kikészítésében részt vesznek.
- + Biztosítson az óvodapedagógus a gyermekek számára olyan önálló munkavégzést, ahol a szükséges készségeket elsajátítják, gyakorolják, látják munkájuk célját és hasznosságát.
- + Ügyeljen arra, hogy értékelése konkrét, reális legyen, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodjon.
- + A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a képességéhez mérten nyújtson segítséget.
- + Törekedjen arra, hogy a közösségi kapcsolatok erősítésével a gyermekek saját és mások munkáját felfedezzék és elismerjék.

Gyermei tevékenységek

- + teremrendezésben segítenek,
- + részt vesznek a terem díszítésében,
- + játékelrakásban részt vesznek,
- + játékszerek tisztításában részt vesznek,
- + a mosdó rendjére vigyáznak,
- + terméseket gyűjtenek,
- + falevelet gyűjtenek,
- + segédkeznek az élősarok kialakításában rendezésében,
- + madáretetőt készítenek,
- + madarat etetnek,
- + különböző megbízatásokat teljesítenek,
- + ajándékokat készítenek,
- + segédkeznek a gyermekmunkák faliújságra való kihelyezésében,
- + ügyelnek az öltöző rendjére,
- + a foglalkozási eszközök előkészítésében és elrakásában segítenek,
- + asztalt terítenek, terítőt hajtogatnak, helyére teszik,
- + az asztalokat letörlik,
- + kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket,
- + összeseprik a morzsákat,
- + udvari játékszereket ki- és behozzák,
- + kerékpárokat a helyére teszik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- + a vállalt napi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- + önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- + szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízatásokat,
- + észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- + a csoport játékait elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- + szívesen és önállóan végzi felelősi munkáját,
- + örömmel és aktívan részt vesz környezet tisztán tartásában és díszítésében,
- + ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,
- + ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba átrendezésébe,
- + részt vesz a játékszerek tisztításában, csoportszoba takarításában,
- + egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- + a növények gondozásában, átrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- + megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- + segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

8.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

- + Óvodánkban a tanulási folyamat a tanulást támogató környezet megteremtésével történik.
- + A kötetlen tevékenységek keretében szervezett tanulási folyamat irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül. A tervezett témakörök feldolgozásai a nap folyamán játékosan, a játékidőbe építve történnek, mikrocsoportos vagy egyéni formában szerveződnek, a gyermekek részére önkéntes választási lehetőséget biztosítanak.

✚ Az óvodapedagógus tudatos tervezőmunkáját a gyermek tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére, kíváncsiságára, igényeire, tudásvágyára alapozza. A feldolgozandó ismeretanyagok mennyiségét és milyenségét a résztvevő gyermekek életkori sajátosságai, fejlettségi szintje és érdeklődése határozza meg.

✚ A tanulási folyamatban a *játékos jelleg dominál*. Az óvodapedagógus a spontaneitásra, az önkéntelen figyelemre építve alakítja a tanulási folyamatot. A folyamat közben jön létre a gyermek tanuláshoz szükséges *aktivitása*, alakulnak az *elengedhetetlen tulajdonságok* (feladattudat, feladattartás stb.).

✚ A cselekvéses tanulás a gyermekek számára spontán vagy szándékos tevékenység. A játék a spontán tanulás alapvető formája, amelyben a gyermekek akaratától függetlenül fejlődik:

- ✓ az értelmi képesség,
- ✓ a gondolkodás,
- ✓ a memória,
- ✓ a figyelem stb.

Célunk

✚ A gyermek önálló döntésén alapuló, jól megtervezett tevékenységrendszerben természetes és szimulált környezetben minél több tevékenység biztosítása, mely a személyiség fejlődését-fejlesztését szolgálja.

✚ A szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatának játékon keresztül való segítése, a tudás gyarapítása, az egyéni fejlesztés.

✚ A tanulás minden műveltségi területet átható, és az óvodai nap egésze alatt adódó helyzetekben valósul meg.

✚ A megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása, a cselekvéses tanulás erősítése.

✚ A sikertelenség kiküszöbölése a gyermek önbizalmának erősítésével, aktivizálásának fokozásával.

✚ Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, pozitív attitűdök erősítése.

✚ A teljes személyiség fejlesztése az egyéni képességek, készségek, adottságok, érési ütem figyelembevételével, mely kiterjed a tehetségfejlesztésre, a környezettudatos attitűdre, magatartásra, viselkedésre és értékrendre is.

Az óvodapedagógus feladata

✚ A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.

✚ Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.

✚ Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva, tehetségfejlesztés.

✚ Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

Az óvodapedagógus külön figyel

✚ hogy a személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékelésével segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

✚ a gátlásos, érdektelen, visszahúzódó, magatartási zavarral, esetleg megkésett vagy akadályozott fejlődési ütemmel rendelkező gyermekekre.

- ✚ megkeresi a zavar okát és kihasznál minden alkalmat a közös, bensőséges kapcsolatteremtésre, a vele való játékra.
- ✚ differenciált feladatadással vonja be a tevékenységekbe.
- ✚ sikerélményhez juttatja, önbizalmát növeli.

A mikrocsoportos foglalkozások lehetőségét biztosítanak

- ✚ Differenciált egyéni bánásmód alapján történő, a gyermek adott fejlettségi szintjéhez igazított foglalkozásokra.
- ✚ A gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére.
- ✚ Az óvodapedagógus rugalmas helyzetmegoldásaira, nagyobb áttekinthetőségre és tudatosságra.
- ✚ A változó létszámú és összetételű csoporttal való foglalkozás hatékonyabbá tételére.
- ✚ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tanulás akadályokba ütközik. Olyan tevékenységekre van szükség, amelyek erőfeszítést igényelnek a gyermektől, de azokat sikerrel meg tudja oldani. Ebben a gyógypedagógus személyre szóló fejlesztő programja képezi az alapot.
- ✚ A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül.
- ✚ A felfedeztetés, a rácsodálkozás, a megtapasztaltatás, a megláttatás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a készségek, képességek, melynek alapján a gyermekekben kialakul a tudatos tanulás iránti képesség és érdeklődés.
- ✚ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetősége.
- ✚ A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül.

A tanulás folyamata a következőképpen valósul meg

- ✚ A gyermeki tevékenységbe megfelelő időben, alkalmas pillanatban kapcsolódik be az óvodapedagógus.
- ✚ Az óvodapedagógus által felkínált tevékenységbe, mint napi kínálatba a gyermekek igényeik és belső késztetései szerint bármikor és bármennyi időre kapcsolódhatnak be.

Formái

- ✚ utánzások, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- ✚ spontán játékos tapasztalatszerzés
- ✚ játékos, cselekvéses tanulás
- ✚ kérdésekre-válaszokra épülő ismeretszerzés
- ✚ irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- ✚ gyakorlati problémamegoldás

Gyermei tevékenységek - A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermekek

- ✚ tapasztalataikat és a világról alkotott elképzeléseiket megjelenítik
- ✚ szélesebb, differenciáltabb tudáskészletre tesznek szert
- ✚ a környezet tárgyait, jelenségeinek képzeletbeli jelentést tulajdonítanak
- ✚ a konkrét észlelés és a képzelet között rugalmas kapcsolatot hoznak létre
- ✚ a fennálló vagy megegyezéssel kialakított szabályokhoz alkalmazkodnak

A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermeknek lehetősége nyílik

- ✚ önfeledt tevékenységre
- ✚ problémahelyzetek megoldására
- ✚ kommunikációs képességek elsajátítására
- ✚ önálló tapasztalatszerzésre, felfedezésre
- ✚ a kívánt magatartásformák elsajátítására
- ✚ kíváncsiságának kielégítésére
- ✚ az önmegvalósításra
- ✚ kreativitásuk erősítésére
- ✚ szocializációs képességek gyakorlására

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet,
- ✚ belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból az iskolában iskolássá érik,
- ✚ megfelelő szintű testi, lelki, szociális érettség jellemzi,
- ✚ képes azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal,
- ✚ rendelkezik az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges tanulási képességekkel,
- ✚ kialakul szabálytudata, feladat tudata,
- ✚ képes kitartóan végezni feladatát, törekszik a sikeres megoldásra,
- ✚ megfelelő szintű alkalmazkodásra képes ja felnőttekhez, társaihoz.

A gyermek fejlődésének nyomon követése

A gyermek fejlődésének nyomon követése az oviKRÉTA felületén történik a Gyermek fejlődésének nyomon követése címmel. A beérkező kiscsoportosokról anamnézis kerül feltöltésre. A gyermekekről egy nevelési évben két alkalommal készítünk fejlődési nyomon követési dokumentációt és a megfigyelés eredményétől függően készítünk egyéni fejlesztési tervet.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Az óvoda kapcsolatai

Óvoda-Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Óvoda-Külső intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei,

gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és az egyéni szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

A felekezeti, illetve egyházi óvodák kapcsolatot tartanak az adott egyházi intézményekkel.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda nyitott a külföldi magyar óvodákkal való együttműködésre, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.